

BERGEN TINGRETT

DOM

Avsagt: 02.11.2017 i Bergen tingrett, Bergen

Saksnr.: 14-167044TVI-BERG/1

Dommer: Tingrettsdommer Jarle Ringheim

Saken gjelder: Ærekrenkelse - oppreising

Berge Gerdt Larsen

Advokat Erik Ulvesæter

mot

Bergens Tidende AS
Gard Havre Steiro
Christian Nicolaisen

Advokat Kyrre Eggen
Advokat Kyrre Eggen
Advokat Kyrre Eggen

DOM

Saken gjelder krav om oppreisning på grunn av ærekrenkende utsagn i nyhetsartikkel og leder i Bergens Tidende.

1 Framstilling av saken

Bergens Tidende (BT) omtalte i artikkel i avisen 20. mars 2014 en inspeksjonsrapport fra Hordaland Statsadvokatembeter. I rapporten fremmet statsadvokatembetet kritiske merknader til etterforskningen av økonomiske straffesaker ved Hordaland politidistrikt. I artikkelen uttalte førstestatsadvokat Erik Stolt-Nielsen intervjuet seg om merknadene, som blant annet omhandlet at det svært sjelden ble laget planer for etterforskningen av økonomiske straffesaker, at det ikke ble satt frister, det var dårlig kommunikasjon mellom jurist og etterforsker, sakene ble gamle, og det ble uttrykt bekymring over at bistandsrevisorer fra Skatt Vest ble gitt etterforskningsansvar.

Politiet på sin side mente rapporten var unyansert og at problemene skyldtes ressursmangel.

BT ved journalist Christian Nicolaisen fulgte 21. mars 2014 opp artikkelen om statsadvokatembetets rapport. Nicolaisen intervjuet i den anledning advokat Bjørn Åge Hamre, en av Bergen tingretts bostyrere i konkursboer. Advokat Hamre trakk frem mannskapsmangel hos politiet, og at dette ledet til at politiet prioriterte de små og enklere saken fremfor de større og mer kompliserte. Hamre uttalte at dette kunne være «*en gavepakke til de kriminelle*», som også ble artikkelens overskrift. Artikkelen fortsatte slik etter intervjuet av Hamre:

«Hamre får støtte fra advokatkollega Svein Aage Valen i Advokatfirmaet Thommessen. Han bistår blant andre den bedrageridømte oljeinvestoren Berge Gerdt Larsen.

-Vi har lenge hatt en mistanke om at mye etterforskning skjer tilsynelatende uten mål, retning og tydelig ledelse. Men at det skulle være så ille som statsadvokaten skisserer, hadde jeg ikke forestilt meg. Rapporten er knusende, sier Valen.»

BT hadde samme dag også lederartikkel med tema: «*Tregheten ved politiets økonomiavsnitt truer rettssikkerheten*». Lederens overskrift var: «*Alvorlig svikt*». Lederen påpekte at Statsadvokatembetets tilsynsrapport fremmet svært hard kritikk mot politiets innsats mot økonomisk kriminalitet. Ett av avsnittene i lederen lyder slik:

«Økonomisk kriminalitet er ofte vanskelig å etterforske. Det krever kompetanse innenfor verdipapir, revisjon og finans som kan være vanskelig å oppdrive. I tilfeller

der økonomiavsnittet må håndtere omfattende sakskompleks, som for eksempel i straffesaken mot Berge Gerdt Larsen, ryker kapasiteten fort for andre, alvorligere forhold.»

Berge Gerdt Larsen (Larsen) kontaktet BT i brev av 24. mars med krav om dementi av utsagnene senest 26. mars. Han opplyste at han ikke hadde erkjent straffeskyld, at tingrettsdommen var påanket og derfor ikke rettskraftig, og dessuten at det var besluttet at saken skulle behandles på nytt i lagmannsretten. Larsen anførte også at ingen etterforskere fra politiets økonomiavsnitt hadde vært involvert i etterforskningen av hans sak.

BT trykket på side 8, under rubrikken «BT Retter», 26. mars 2014 følgende dementi:

«Fredag 21. mars på side 6, i en omtale av økonomiavsnittet ved Hordaland politidistrikt, siterte Bergens Tidende advokat Svein Aage Valen. Vi skrev da at han «bistår blant andre den bedrageridømte oljeinvestoren Bergen Gerdt Larsen». Det medfører ikke riktighet at Larsen er dømt for bedrageri. Han ble i Bergen tingrett funnet skyldig i økonomisk utroskap og skattesvik. I artikkelen unnlot BT å presisere at dommen ikke er rettskraftig. Berge Gerdt Larsen erkjenner ikke straffeskyld. Dommen er anket. Saken skal behandles av lagmannsretten. Bergens Tidende beklager feilen.»

Bakgrunnen for at Larsens navn på denne måten ble tatt inn i artikkelen og lederen, var at han i tiden fra vinter/vår 2006 hadde vært under etterforskning for det politiet mistenkte var økonomisk kriminalitet. Hordaland statsadvokatembeter tok 16. juni 2011 ut tiltale mot ham for overtredelse av straffeloven (1902) § 275 jf. § 276 (grov økonomisk utroskap) og ligningsloven § 12-1 nr. 1 a jf. § 12-2 nr. 1 og 2 (grovt skattesvik).

Hovedforhandling i straffesaken ble avvirket i Bergen tingrett høsten 2012 og vinter 2013. Larsen ble i tingrettens dom av 4. oktober 2013 i det helt vesentlige dømt i henhold til tiltalebeslutningen.

Larsen påanket tingrettens dom. Ankegrunnene var både bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Gulating lagmannsretts besluttet 14. mars 2014 at ankesaken skulle undergis full ny behandling i lagmannsretten. Ankeforhandlingen ble avvirket vinteren/våren 2016. Lagmannsretten avsa dom 31. august 2016, der Larsen ble frifunnet. Lagmannsrettens dom ble rettskraftig.

Pressen, herunder BT, dekket straffesaken mot Larsen slik at den i ettertid fremstår som en av de mest omtalte straffesakene i Bergen.

I stevning datert 16. oktober 2014 tok advokat Per Magne Kristiansen på vegne av Larsen ut søksmål mot Bergens Tidende AS, sjefredaktør Gard Steiro og journalist Christian

Nicolaisen. Det ble anført at artikkelen og lederen var ærekrenkende og erstatningsbetingende, og advokat Kristiansen la ned påstand om oppreisningserstatning på kr. 300 000.

I tilsvar datert 14. november 2014 fra advokat Kyrre Eggen på vegne av de saksøkte, bestred alle ansvar og påsto seg frifunnet.

Dels på grunn av forhold på partenes side og dels på grunn av sykdom og dommerskifter i Bergen tingrett, ble ikke hovedforhandling avholdt før 2. oktober 2017. Larsen møtte sammen med advokat Erik Ulvesæter. De saksøkte møtte sammen med advokat Kyrre Eggen. Partene avga forklaringer, og det ble foretatt dokumentasjon slik som fremgår av rettsboken.

2 Saksøkerens påstandsgrunnlag og påstand

Vilkårene for oppreisning etter skadeserstatningsloven § 3-6 a - som har tilsvarende innhold som tidligere fulgte av skadeserstatningsloven § 3-6 og straffeloven § 247 - er oppfylt.

Artikkelens utsagn «*den bedrageridømte oljeinvestoren Berge Gerdt Larsen*», og lederens formulering om at «*I tilfeller der økonomiavsnittet må håndtere omfattende sakskompleks, som for eksempel i straffesaken mot Berge Gerdt Larsen, ryker kapasiteten fort for andre, alvorligere forhold*», er begge rettsstridige og erstatningsbetingende ærekrenkelser.

Utsagnene skal tolkes slik den ordinære leser vil forstå dem, når de settes i sin relevante kontekst. Artikkelens overskrift er «en gavepakke til kriminelle», og allerede dette skal lede til varsomhet med å knytte enkeltpersoner til saken. BTs lesere visste ikke at Larsens straffesak allerede da artikkelen ble skrevet var besluttet behandlet som full bevisanke i lagmannsretten. Ordet «dømt» er egnet til å fastslå at tingrettsdommen mot Larsen var endelig, noe som ikke var tilfellet. Han var dessuten ikke av tingretten dømt for bedrageri, men for noe som er mye mindre blamerende, økonomisk utroskap mot eget selskap og skattesvik. Utsagnet er derfor uriktig, og en klar objektiv krenkelse i strid med tidligere straffeloven § 247.

Larsen ønsket å medvirke i en etterfølgende artikkel om det reelle temaet, ressursbruken i politiet og sammenblandingen av rollene til Skatteetaten og politiet. Men dette nektet BT å etterkomme. Den etterfølgende rettingen kom først 5 dager senere, og hadde en mindre fremtredende plassering i avisen. Dette er for dårlig og for sent, slik at det ikke var egnet til å rette opp leserens inntrykk fra den opprinnelige artikkelen.

Lederartikkelen etterlot den alminnelige leseren et inntrykk av at Larsens sak var en sentral årsak til at andre, alvorlige økonomiske straffesaker ikke ble etterforsket. Dette er det intet

faktisk grunnlag for å si, det var i realiteten personer fra Skatt Vest som etterforsket Larsens sak. Lederen må ses i sammenheng med artikkelen, noe som forsterker inntrykket av at Larsen var en «gavepakke til de kriminelle».

Dette er klart egnet til å skade Larsens omdømme, og er derfor ærekrenkende utsagn.

BTs ytringer er ikke beskyttet av ytringsfriheten, utsagnene er rettsstridige. Det var i strid med uskyldspresumpsjonen i EMK artikkel 6 at Larsen ble betegnet som «bedrageridømt». Poenget er at han ikke var rettskraftig dømt, men dette sjekket ikke Nicolaisen før han skrev artikkelen. Forbehold ble ikke tatt, og beskyldningen er alvorlig og faktapreget. Nicolaisen erkjente dårlig faktasjekk, og har opptrådt uaktsomt. En erkjent uriktig ytring er ikke beskyttelsesverdig. Det er heller ikke grunnlag for å si at Larsen var årsaken til at andre saker ikke ble etterforsket, bevisførselen har dokumentert det motsatte. BT har heller ikke klart å påvise hvem som skrev lederen.

I rettsstridsvurderingen må rettingen vurderes, men også her gjelder at den kom for sent og ikke slapp Larsen til ordet selv, ulikt det for eksempel Aftenposten gjorde i saken omhandlet i Rt-2015-746.

Det forelå ingen allmenn interesse i å knytte Larsens navn til artikkelen eller lederen, og BT kunne gjort advokat Valen relevant for artikkelen på annen måte enn ved å henvise til at han hadde bistått «den bedrageridømte oljeinvestoren Berge Gerdt Larsen». Det som rent faktisk skjedde, var at Larsens navn og person ble brukt som «krydder» på en for ham skadelig måte, uten at det tilførte BTs artikkel eller leder noe som helst.

Det har heller ingen betydning for vurderingen at Larsen hadde vært mye omtalt før. Han er en privatperson som på lik linje med andre har rett til respekt for sitt privatliv etter EMK artikkel 8. Dessuten er han vernet av uskyldspresumpsjonen i artikkel 6 i denne saken. Når dette holdes opp mot vernet for ytringer i artikkel 10, er det karakteristiske at BT manglet faktiske holdepunkter for sine påstander. Verken journalisten eller lederskribenten opptrådte aktsomt, og Larsen er fullt beskyttet selv om han hadde fått mye omtale før. Ytringene er derfor rettsstridige.

Larsen fikk et klart omdømmetap som følge av utsagnene. I børser – og finansverden er tillit viktig, og mistillit sprer seg fort blant annet gjennom nyhetsvarsler. I dette miljøet er det mye verre å bli dømt for bedrageri enn utroskap mot eget selskap og skattesvik. Bedrageri betyr at utenforstående er lurt eller forledet. Larsen hadde verken begått bedrageri eller økonomisk utroskap som tingretten dømte ham for. Derfor var omtalen svært skadelig for Larsen.

Stempelet som bedrager kom i en periode hvor Larsen var ekstra sårbar, fordi han avventet en fullstendig ny behandling av saken i lagmannsretten.

Notisen 5 dager senere hadde i denne kontekst ingen skadeopprettende effekt. BT har opplyst ca 300 000 lesere på den aktuelle tiden. At angivelig bare 795 har lest artikkelen på nett, er opplysninger som kom sent og som uansett ikke gjenspeiler faktisk spredning når selve avisen og nyhetsvarsler også tas med.

At Larsen er omtalt på negative måter også tidligere er noe helt annet enn omtale som «bedrageridømt» når han ikke var det. Det er derfor grunnlag for å fastsette oppreisningserstatning, og kr. 300 000 er i tråd med tidligere praksis. Larsen vil gi bort beløpet med en halvpart hver til Kirkens bymisjon og Frelsesarmeen.

Saksøker nedlegger slik påstand:

1. Bergens Tidende AS, Gard Steiro og Christian Nicolaysen dømmes in solidum til å betale oppreisningserstatning til Berge Gerdt Larsen etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr. 300 000. Tilkjent oppreisning vil gå uavkortet til Kirkens bymisjon og Frelsesarmeen med en halvpart på hver.
2. Bergens Tidende AS, Gard Steiro og Christian Nicolaysen dømmes in solidum til å dekke sakens omkostninger.

3 Saksøktens påstandsgrunnlag og påstand

Det er 3 selvstendige grunner til at Bergens Tidende, Gard Steiro og Christian Nicholaysen skal frifinnes. Disse er at det ikke foreligger noen ærekrenkelse, de aktuelle utsagn er beskyttet av ytringsfriheten, og det foreligger ikke noen selvstendig omdømmeskade som tilsier at retten bør gi oppreisningserstatning.

Verken utsagnene i artikkelen eller lederen var ærekrenkende mot Larsen, fordi de handlet om kritikk mot politiet. BTs lesere var kjent med hovedforhandlingen og dommen i straffesaken, og at den var anket. Når tema er kritikk mot politiet, vil ikke det at Larsen nevnes være ærekrenkende.

Selve utsagnene skal tolkes slik den gjennomsnittlige leseren gjør det når de settes i sin kontekst. Kontekst er her det større bildet, og at straffesaken mot Larsen var omfattende dekket av blant andre BT. I lys av dette har ikke omtalen i artikkelen og lederen 21. mars 2014 tilført Larsen noen selvstendig omdømmemessig skade.

Det skal heller ikke legges vekt på at BT omtalte at Larsen var dømt for bedrageri når han rent faktisk var dømt for økonomisk utroskap og skattesvik, fordi en snever juridisk teknisk tilnærming til de strafferettslige begreper ikke er forsvarlig.

Artikkelen handlet om statsadvokatens kritikk av Hordalandspolitiet. Larsens navn ble brukt til å gjøre advokat Valen relevant for artikkelen, og det var forsvarlig fordi leseren vil holde fokus på kritikken mot politiet og ikke i denne legge merke til Larsen. Uansett vil leserne være kjent med Larsens straffesak.

Når det gjelder lederen vil ingen lesere oppfatte henvisningen til Larsen som ærekrenkende siden den også handlet om kritikken mot politiet.

Det må også i vurderingen av eventuell ærekrenkelse ses hen til BTs rettelse og beklagelse i avisen 26. mars 2014.

Ytringene er dessuten beskyttet av ytringsfriheten. Saken her er ulik andre saker som har vært behandlet i rettsvesenet, fordi disse typisk har handlet om negativ omtale lenge før dom er avsagt. Mot Larsen var dom avsagt. Artiklene 21. mars 2014 i BT hadde allmenn interesse, kritikk mot politiet i Bergen for deres håndtering av økonomiske straffesaker. Larsens sak var kanskje den mest omtalte av slike saker i Bergen, og Larsens forsvarer, advokat Valen, kritiserte der politi og påtalemyndighet for sin ressursutnyttelse.

Det kan ikke oppstilles et krav om selvstendig og absolutt krav om forsvarlig faktagrunnlag, god tro og i tråd med etiske retningslinjer i en slik situasjon. Artikkelen og lederen hadde klar allmenn interesse, og derfor var det både legitimt og naturlig å referere til Larsen når det handlet om kritikk mot politiet. Som kjent næringslivsleder er Larsen en offentlig person som må tåle omtale.

Artikkel og leder skal vurderes ut fra situasjonen da de ble skrevet. Larsen var dømt av tingretten, og dette vil være dekket av referatprivilegiet, selv om dommen ble påanket. Upresisheten mellom bedrageri og økonomisk utroskap er uansett ikke nok til å si at ytringen ikke har faktisk grunnlag.

BTs rettelse og beklagelse 26. mars 2014 må dessuten tillegges den betydning at artikkelen og lederen er beskyttet av ytringsfriheten.

De saksøkte mener videre at det ikke foreligger noen selvstendig omdømmeskade som tilsier at retten bør gi oppreisningserstatning. Skadeserstatningsloven § 3-6 a er en «kan» bestemmelse, og i dette tilfellet var en eventuell krenkelse liten siden ytringene manglet selvstendig ærekrenkende effekt. Leserkretsen er uansett ikke alle som leser BT, det er uansett bare ca 10 prosent som leser seg gjennom en hel artikkel. BT kan heller ikke svare for spredning gjennom nyhetsvarsler som Retriever.

I dommen om ambulansesjåføren, ble han tilkjent erstatning på kr. 200 000 for en langt alvorligere krenkelse enn den som eventuelt er begått her.

Saksøkte nedlegger slik påstand:

1. Bergens Tidende AS, Gard Steiro og Christian Nicolaysen frifinnes.
2. Berge Gerdt Larsen dømmes til å betale sakens omkostninger med tillegg av rente fra forfall og frem til betaling skjer.

4 R e t t e n s v u r d e r i n g

4.1 Konklusjon

Retten har konkludert med at de omtvistede ytringene ikke er ærekrenkende, og at de saksøkte derfor skal frifinnes.

4.2 Rettslig utgangspunkt

Ytringene retten skal vurdere er fremsatt i BT 21. mars 2014. Utgangspunktet er at kravet skal vurderes etter den da gjeldende skadeserstatningsloven § 3-6, som koblet seg til straffeloven (1902) sine regler om ærekrenkelser i §§ 246 og 247.

Ærekrenkelser ble avkriminalisert da straffeloven av 2005 ble vedtatt. Da straffeloven av 2005 trådte i kraft 1. oktober 2015, ble også skadeserstatningsloven § 3-6 avløst av en ny § 3-6 a. § 3-6 a har overskriften «erstatning for ærekrenkelser», og lyder:

«Den som uaktsomt har satt frem en ytring som er egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme, skal yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten ut fra den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. Dersom den krenkede døde mindre enn 15 år før krenkelsen etter første ledd fant sted, kan krav om oppreisning settes frem av hans nærmeste.

En ærekrenkende ytring medfører ikke ansvar etter første ledd dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på et fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivare tatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget.

Reglene i § 3-6 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.»

Partene er enige om at denne regelen gir uttrykk for den samme rettstilstand som gjaldt også før 1. oktober 2015.

Retten er enig i dette, og gjengir derfor § 3-6 a som uttrykk for det rettslige utgangspunktet for vurderingene i denne saken. Rettens vurdering er imidlertid basert på rettspraksis i tilknytning til den tidligere regelen.

Retten vil først tolke de aktuelle ytringene for å finne meningsinnholdet. Deretter må det tas stilling til om meningsinnholdet er ærekrenkende. Før 1. oktober 2015 ble dette uttrykt slik i skadeserstatningsloven § 3-6: «egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller til å utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling fornødne tillit». I § 3-6 a er dette uttrykt slik: «egnet til å krenke en annens æresfølelse». Retten må som en del av dette vurdere om ytringene er rettsstridige, eller vernet av ytringsfriheten som prosessfullmektigene har uttrykt det. De mest sentrale momentene i rettsstridsvurderingen fremgår av § 3-6 a, andre ledd. Hvis utsagnene også er rettsstridige, er de ærekrenkende og det må vurderes hvorvidt oppreisning skal tilkjennes, og hvordan den i så fall skal utmåles.

4.3 Rettens drøftelse

4.3.1 Tolkningen av ytringene

Det følger av Rt-2003-1190, avsnitt 54, at:

«Man kan ikke ved tolkningen begrense seg til en isolert bedømmelse av de påstått ærekrenkende utsagn. Disse må ses i sammenheng med hele den reportasjen de er en del av. I en viss utstrekning må det også ses hen til andre reportasjer som presseorganet har om vedkommende tema, men det er - for denne sakens vedkommende - ikke grunn til på generelt grunnlag å gå nærmere inn på denne problemstilling.»

I Rt-2015-746, uttrykkes det slik i avsnitt 48:

«Utsagnene i artikkelen i Aftenposten 14. desember 2011 kan ikke undergis en ren ordfortolkning, men må tolkes i lys av hvordan en ordinær leser vil oppfatte utsagnene i den kontekst de er fremsatt.»

Retten anvender dette slik at tolkningen skal skje basert på artikkelen om statsadvokatens rapport 20. mars, og den oppfølgende artikkelen og lederen 21. mars. Men i det større bildet skal det også ses hen til den forutgående dekingen av hovedforhandlingen og dommen i straffesaken mot Larsen.

Ordet «bedrageridømt» er anvendt i artikkelen uten forbehold. Objektivt sett var ikke dette korrekt. Larsen var ikke av tingretten dømt for bedrageri, men for økonomisk utroskap og skattesvik. Retten vurderer det slik at den gjennomsnittlige leser vil mene at bedrageri er verre enn økonomisk utroskap. Grunnen til dette er at ordet bedrageri har en lik kjernebetydning både i det juridiske språket og i daglig tale, nemlig at bedrageren lurer eller forleder andre til å gjøre noe som beriker gjerningspersonen på bekostning av den som blir lurt. For lesere som har kjennskap til forretningslivet, vil forskjellen mellom de to kategoriene lovbrudd være enda klarere. Selv om strafferammen for bedrageri og økonomisk utroskap i utgangspunktet er lik, har det derfor betydning at ordet bedrageri istedenfor økonomisk utroskap ble brukt. Dette betyr at BT fremmet en usann anklage mot Larsen.

Tingrettsdommen i straffesaken var dessuten påanket og ikke rettskraftig. Ordet «bedrageridømt» fanger ikke opp denne svært viktige nyansen, og det var heller ikke inntatt noe forbehold.

Ordet «dømt» vil for den vanlige leser lede tankene mot at avgjørelsen er endelig, at den ikke kan ankes eller omgjøres/endres. Dette må betraktes som en beskyldning.

Lederartikkelen slår fast at straffesaken mot Larsen var et omfattende sakskompleks. Deretter sier den at da «ryker kapasiteten fort for andre, alvorlige forhold». Når lederen leses i helhet, er det klart at «kapasiteten» viser tilbake til politiets etterforskningskapasitet på denne sakstypen. BT har ikke kunnet dokumentere at Larsens sak trakk store etterforskningsmessige ressurser. Tvert imot har Larsen med styrke hevdet - uten av BT har klart å påvise noe annet - at etterforskningen i all hovedsak ble utført av personer som var ansatt i skatteetaten. Det er også på det rene at de ressurser som tross alt ble satt inn fra politiets side i Larsens straffesak, ble anvendt i en tidligere periode enn den perioden statsadvokatens rapport omhandlet.

Utsagnet i lederen er imidlertid generelt utformet, og dessuten vurderingspreget slik at det vanskelig kan sies å være direkte feil. Retten legger også vekt på at det nødvendigvis ble brukt ressurser fra politiets og ikke minst påtalemyndighetens side i Larsens straffesak. Retten kan vanskelig se at den alminnelige leseren vil oppfatte at Larsen med dette beskyldes for noe, eller at han er å klandre på noe vis.

Utsagnet i lederen må imidlertid vurderes i sammenheng med artikkelen. Saksøker har særlig gjort gjeldene at lederens tema og artikkelens overskrift om «- *En gavepakke til de kriminelle*», etterlater inntrykket at Larsen er skyld i at kriminelle går fri fordi hans sak har opptatt etterforskningskapasitet. Overskriften er imidlertid et utsagn advokat Hamre er sitert på, og han gjør i artikkelen ingen som helst kobling til Larsens straffesak. Retten mener dette kommer tilstrekkelig tydelig frem for den ordinære leser.

Retten er derfor ikke enig med Larsens anførsel om at lederen lest sammen med artikkelen i realiteten uttrykker at Larsens straffesak har gjort at kriminelle ikke har blitt etterforsket.

Når det er sagt er lederen også kontekst for artikkelen, og i så måte mener retten at lederen bidrar til å festne inntrykket av at det foreligger endelig dom for bedrageri mot Larsen. Dette skyldes at han en gang til omtales denne dagen, på en måte som ikke kan ses å ha tilført lederens eller artikkelens tema noe av opplysende verdi for den jevne leser. Derfor underbygger det øvrige avisen skrev samme dag at det forelå endelig dom mot Larsen for bedrageri.

Saksøkte har anført at dementiet trykket 26. mars 2014 skal få betydning for tolkningen som en del av ytringenes kontekst, for deretter en gang til å bli tatt inn i vurderingen av spørsmålet om rettsstridighet. Retten mener momentet uansett ikke kan gis full tyngde i to selvstendige vurderinger, som begge hver for seg kan lede til frifinnelse for de saksøkte.

Rettstilstanden oppfattes å være at et etterfølgende dementi eller rettelse, først og fremst er en del av rettstridsvurderingen. Dette er i alle fall måten Høyesterett gjør det på, slik som for eksempel i Rt-2015-746. Saksforholdet var at en tidligere leder i en fotballklubb ble beskyldt for på klubbens vegne å ha medvirket til skatteunndragelse. Vedkommende fikk komme til ordet i nettutgaven til avisen allerede samme dag, og i papiravisen dagen etterpå. Betydningen av dette var en del av rettsstridsvurderingen i Høyesteretts dom. Flertallets vurdering er gjengitt i dommens avsnitt 89 og 90, og mindretallets vurdering står i avsnitt 132 og 133.

Under enhver omstendighet mener retten at det ikke i denne saken er naturlig å se hen til rettingen 26. mars 2014 når de omstridte ytringene skal tolkes. Dette skyldes at rettingen kom 5 dager senere, som er såpass lenge etter at den ikke er egnet til å rette opp det feilaktige inntrykket artikkelen hadde skapt. Betydningen av rettingen utover dette vil bli gjort i rettsstridsvurderingen.

4.3.2 Var ytringen egnet til å krenke Larsens æresfølelse?

Selv om artikkelen handlet om politiets ressursproblemer, etterlater den et inntrykk av at Larsen med endelig virkning er dømt for bedrageri. Dette er objektivt sett ikke korrekt, og det er en beskyldning BT ikke kan føre sannhetsbevis for. Derfor rammes ytringen av gjerningsinnholdet i straffeloven (1902) § 247, den var i skadeserstatningsloven § 3-6 a sin forstand etter sin art egnet til å krenke Larsens æresfølelse.

Derimot er det rettens vurdering at det omstridte utsagnet i lederen ikke var egnet til å krenke Larsens æresfølelse.

4.3.3 Var ytringen rettsstridig?

Som tidligere nevnt, må ytringen også være rettsstridig for å kunne karakteriseres som ærekrenkende og erstatningsbetingende. Retten vurderer dette bare for ytringen som retten i etter sin art har funnet er egnet til å krenke æresfølelsen - det vil si at Larsen i følge BTs artikkel 21. mars 2014 var «bedrageridømt».

Om bakgrunnen for rettsstridsvurderingen, viser retten til Rt-2002-764:

«I den avveining som må foretas i forhold til artikkel 10, bør utgangspunkt tas i pressens grunnleggende funksjon i et demokratisk samfunn, både som sentral utøver av ytringsfriheten og som den viktigste arena for andres bruk av denne frihet. Det inngår i pressens rolle å avsløre maktmisbruk, ulovligheter og uhederligheter i første rekke hos representanter for samfunnsmessige institusjoner og organisasjoner, offentlige så vel som private. Den skal - som det uttrykkes i flere avgjørelser av EMD - være «a public watchdog». Men denne rolle må balanseres mot hensynet til personvernet, derunder enkeltmenneskers omdømme, som også er en anerkjent menneskerettighet, jf. EMK artikkel 10 nr. 2 - vern av omdømmet - og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 17 nr. 1. Pressens ytringsfrihet kan også måtte avveies mot den såkalte uskyldspresumsjonen i EMK artikkel 6 nr. 2 om at enhver som blir siktet for en straffbar handling, skal antas uskyldig inntil skyld er bevist etter loven.»

Retten finner det praktisk i denne vurderingen å ta utgangspunkt i de momentene som skadeserstatningsloven § 3-6 a, andre ledd, lister opp. Dette fordi regelen gjengir og grupperer de momentene som etter rettspraksis oftest er relevante i rettsstridsvurderingen. Regelen lyder:

«En ærekrenkende ytring medfører ikke ansvar etter første ledd dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på et fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivaretatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget.»

Retten vurderer først faktagrunnlaget som forelå da BT skrev artikkelen 21. mars 2014. Det følger av langvarig rettspraksis, som er oppsummert i Rt-2014-152, Ambulansesjåførdommen, avsnitt 112, at:

«Jo mer konkret og presis beskyldningen er, desto mer må kreves av faktisk belegg.»

BTs opplysning om at Larsen var «bedrageridømt» er helt konkret og presis. Derfor er det høye krav til belegget for utsagnet. § 3-6 a, andre ledds ordlyd om «fyldestgjørende faktisk grunnlag», opptar i seg at det ikke stilles urimelige krav til pressens faktagrunnlag, dette må blant annet veies opp mot sakens allmenne interesse, hvem som omtales, om det haster å publisere og så videre.

Larsen var ikke dømt for bedrageri, og han var heller ikke tiltalt for det. Han hadde dessuten anket dommen, og anken var tatt inn for behandling i lagmannsretten. Det var derfor på ytringstidspunktet tenkelig at han ble frifunnet for det han var tiltalt for. Følgelig er det vanskelig å se det annerledes enn at det var et sviktende, i motsetning til et fyldestgjørende, grunnlag for BTs utsagn. Dette momentet trekker i retning av at ytringen var rettsstridig.

De er naturlig i denne sammenhengen å vurdere spørsmålet om ytringen ble fremsatt i aktsom god tro av journalisten. Han forklarte i retten at han ikke hadde vært med på dekningen av straffesaken mot Larsen tidligere. Han sjekket bare BTs egne arkiver før han skrev artikkelen. BT hadde tidligere vekselvis skrevet at Larsen var tiltalt for bedrageri og skattesvik eller økonomisk utroskap og skattesvik. Retten bemerker at tidligere slurv med ordbruken, ikke kan ses å være relevant for spørsmålet om aktsom god tro vurderingen når BT skrev «bedrageridømt» 21. mars 2014.

I en aktsomhetsvurdering er eventuelle normer som måtte foreligge på det aktuelle livsområdet sentralt, det samme er spørsmålet om det forelå en alternativ handling som var egnet til å avverge skaden.

Det følger av pressens etiske regler - Vær varsom plakaten - punkt 4.4 og 4.5, at journalisten skal ha god dekning for det som skrives, og at forhåndsdømming skal unngås. Det forelå derfor veiledning for journalisten i pressens egne regler. Etter rettens vurdering ble disse faglige retningslinjene tråkket for nære ved det ordvalg som her ble brukt. Også BTs etterfølgende beklagelse tilsier at denne vurderingen fullt og helt ble delt av BT selv når de i ettertid vurderte artikkelen.

Retten legger i denne vurderingen vekt på at dommen i tingretten var tilgjengelig for BT, og av dommen fremgår det klart at verken tiltalen eller domfellelsen gjaldt bedrageri. Det var også kjent at Larsen hadde anket dommen, dette hadde BT selv skrevet om. Det ville videre latt seg kontrollere om anken var tatt under behandling, eksempelvis kunne

journalisten ringt Larsen, advokat Valen (som han likevel var i kontakt med), statsadvokatembetet eller lagmannsretten for å sjekke denne faktaopplysningen. Disse enkle handlingsalternativene ville ledet til at journalisten fikk vite at Larsen ikke var dømt for bedrageri, og dessuten at dommen ikke var rettskraftig men skulle behandles på nytt. Retten kan heller ikke se at journalisten var under tidspress eller hadde andre grunner til ikke å søke bedre dekning for sitt ordvalg. Med den kunnskap som den alternative fremgangsmåten ville bragt frem, måtte en annen ordlyd enn «bedrageridømt» fremstå som påkrevet.

I denne vurderingen må det også legges vekt på at Larsen som tiltalt var vernet av uskyldspresumpsjonen i EMK artikkel 6 nr. 2. Den går ut på at enhver som er anklaget for en straffbar handling, har rett til å bli betraktet som uskyldig inntil det motsatte er fastslått gjennom betryggende, offentlig rettergang. Valget av ordet «bedrageridømt» er i liten grad forenlig med uskyldspresumpsjonen i den situasjon som forelå på ytringstidspunktet.

Av disse grunnene mener retten at ytringen heller ikke ble fremsatt i god tro, noe som i sin tur er et argument for at ytringen var rettsstridig.

Det er imidlertid forhold i saken som indikerer at graden av krenkelse tilført ved ytringen ikke var særskilt stor. Det er på det rene at mediernes dekning av etterforskningen, tiltalen, hovedforhandlingen og dommen i tingretten mot Larsen – som det ikke er reist innvendinger mot - hadde gitt Larsen mye negativt søkelys. I lys av dette er det rettens vurdering at det er en beskjeden selvstendig skade som ble tilført ved det omstridte avsnittet i artikkelen 21. mars 2014. At den selvstendige skadetilføyelsen fremstår som beskjeden, må ha gyldighet i alle sammenhenger Larsen opptrådte, herunder i forhold til forretningsforbindelser, banker og kunder han var avhengig av tillit hos i sin daglige virksomhet. Dette momentet taler for at utsagnet var vernet av ytringsfriheten.

Retten kan ikke se at det forelå allmenne hensyn eller andre gode grunner til å publisere med den ordlyden BT valgte. Det er imidlertid lite tvilsomt at artikkelen og lederen belyste et svært viktig forhold. Statsadvokatembetets rapport påpekte at Hordaland politidistrikts etterforskning av økonomisk kriminalitet var for dårlig. Funnene ble tolket slik at ressursene ble dårlig utnyttet og at det var dårlige rutiner. Politiets svar var at det skyldtes manglende ressurser. Det er nettopp slike forhold pressen forventes å avdekke og omtale, fordi de angår hvordan offentlige midler brukes og hvordan mulig kriminalitet bekjempes. Den oppfølgende artikkelen og lederen dagen etterpå er i dette perspektivet utvilsomt viktig, og viser at BT tar samfunnsoppdraget sitt som «public watchdog» på alvor. Temaet som sådan var det derfor knyttet betydelig allmenn interesse til.

Spørsmålet er så hvorfor Larsens navn ble anvendt. Journalisten forklarte at dette ble gjort for å introdusere advokat Valen som en person som visste noe om situasjonen, fordi han hadde arbeidet med økonomiske straffesaker.

Retten vurderer at advokat Valen kunne blitt gjort relevant for artikkelen på en rekke andre måter, som ikke involverte Larsen. Det er heller ikke enkelt å forstå at klientforholdet mellom advokat Valen og Larsen ble påpekt, når det samtidig ble fastslått at Larsen var «bedrageridømt». Det er fremlagt en e-post som viser at advokat Valen ble forevist det som var tenkt å skulle bli sitert fra ham, men ikke introduksjonen. Retten finner grunn til å tro at advokaten ville reagert sterkt på at en klient ble omtalt på den måten når dommen ikke var rettskraftig.

Saksøkte anfører at kritikk av politi og påtalemyndighet var sentralt for Larsen i straffesaken for tingretten, og siden dette var tema for artikkelen var det naturlig og legitimt å referere til Larsens navn. Retten finner dette anstrengt, særlig siden det ikke kan ses å fremgå noe sted i artikkelen at Larsen hadde kritisert politiet på tilsvarende punkter som førstestatsadvokaten gjorde i rapporten. BT har heller ikke vært i stand til å sannsynliggjøre at politiet har anvendt store ressurser på straffesaken mot Larsen.

Tilbake står at det ikke er synliggjort noen rimelig grunn til at Larsen nevnes. Slik som Larsen er referert til, er han ikke relevant for artikkelens tema. Hans navn tilfører heller ikke artikkelen noen større forståelse for temaet. Det er heller ikke noen aktuell nyhetsverdi for øvrig knyttet til Larsen i artikkelens kontekst. Det som eventuelt hadde nyhetsverdi da artikkelen ble skrevet, måtte i så fall være at Larsens anke var tatt inn til behandling i lagmannsretten. Det var derfor ikke noen allmenn interesse eller noen annen rimelig grunn til at Larsens navn brukes i artikkelen, og under enhver omstendighet ikke som «bedrageridømt». Disse momentene trekker derfor i retning av at ytringen var rettsstridig.

Retten er heller ikke enig i at Larsen må tåle å bli nevnt slik, fordi han var tiltalt i den mest omtalte straffesaken i Bergen. Larsen har i den aktuelle sammenhengen ordinært vern for sin ære, og han var dessuten vernet av uskyldspresumpsjonen som nevnt over.

I rettsstridsvurderingen skal videre adgangen til imøtegåelse vurderes. Det sentrale her blir betydningen av BTs rettelse 26. mars 2014. Den er basert på innspill som Larsen ga skriftlig til avisen 24. mars 2014. Retten vurderer det slik at rettelsen fullt ut opptar i seg det som Larsen selv krevde dementert. Larsen krevde dementiet inntatt i avisen senest 26. mars, noe BT også gjorde.

Ordlyden i rettelsen gjengir situasjonen på ytringstidspunktet korrekt. Det står tydelig at dommen i tingretten gjaldt økonomisk utroskap og skattesvik – ikke bedrageri, at Larsen ikke har erkjent forholdet og at dommen ikke er rettskraftig. Det fremgår også at saken skal behandles på nytt av lagmannsretten. Rettelsen avsluttes med at «Bergens Tidende beklager feilen». Med dette har BT korrigert den ytringen retten har funnet egnet til å

krenke Larsens ære. Det ble videre konstatert under hovedforhandlingen at ordet «bedrageridømt» også var tatt ut av nettutgaven av artikkelen når den ble søkt opp.

Med dette dementiet har BT imøtekommet det behovet for dementi som Larsen selv ga uttrykk for rett etter at artikkelen og lederen var trykket. Retten vil derfor tillegge rettelsen relativt stor betydning i rettsstridsvurderingen.

Larsen har anført at betydningen av rettelsen skal være beskjeden siden han ikke fikk medvirke i en etterfølgende artikkel om ressursbruk, og fordi rettelsen skjedde for seint til å avverge skaden han var tilført.

I saken om fotballederen i Rt-2015-746, la Høyesterett i rettsstridsvurderingen betydelig vekt på at fotballederen kom til ordet med sin egen versjon raskt, allerede samme kveld i nettutgaven og dagen etter i papiravisen. Retten vurderer det imidlertid slik at dommen ikke kan tas til inntekt for at BT var forpliktet til å la Larsen komme til ordet i en artikkel. Om BT ville følge Larsens oppfordring eller istedenfor trykke en rettelse med beklagelse, oppfattes å være en utpreget journalistisk vurdering som ikke skal være gjenstand for rettens overprøving.

Rettens samlede vurdering er at BTs rettelse kom tilstrekkelig tett på artikkelen i dette tilfellet, 5 dager senere. Dette fordi rettingen samsvarte med det krav Larsens fremsatte i brevet av 24. mars, og fordi rettelsen var klar og tydelig. Det må også legges vekt på at avisen beklaget feilen. At beklagelsen tok mindre spalteplass og kan hende var plassert noe dårligere i avisen enn artikkelen kan ikke tillegges særskilt vekt, idet retten oppfatter at BT her fulgte ordinær presseetisk praksis.

Retten kan heller ikke være enig i at skaden ved nyhetsvarsler skal tas inn i betraktningen. Riktignok kan slike programmer søke opp og trekke ut artikler som utgis eksempelvis av BT, men den eller de som vil ha tilsendt slike varsler må selv sette opp kriterier for hva tjenesten skal finne og sende videre. Dermed har ikke en redaktør noen kontroll med spredning gjennom nyhetsvarsler, og det kan derfor heller ikke tillegges selvstendig betydning i en rettsstridsvurderingen.

Retten mener etter dette at BT tilstrekkelig hurtig ga en klar og tilfredsstillende plassert korrigerende beklagelse, som tilsier at ytringen ikke var rettsstridig.

Oppsummert har retten kommet til at de relevante momentene i rettsstridsvurderingen peker i ulike retninger. Det må derfor foretas en avveining mellom dem.

I avveiningen må rettelsen 26. mars 2014 ha meget stor vekt. Etter rettens vurdering innebærer rettelsen at BT la seg flat for feilen som var begått, samt endatil beklaget det. Et dementi kan vanskelig tenkes å bli tydeligere enn dette. Et annet moment som også må

tillegges stor vekt, er det faktum at Larsen var mye omtalt på de aktuelle tiden. Dette var utslag av straffesaken mot ham som mediene berettiget dekket, herunder når dommen i tingretten falt. Det er lite tvilsomt at denne dekningen var negativ for Larsen, men likevel berettiget fra mediens side. Disse momentene veier tyngre enn de som tilsier at ytringen var rettsstridig.

Etter dette er det rettens konklusjon at ytringen ikke var rettsstridig.

4.3.4 Oppsummering

Etter dette er det rettens konklusjon at de ytringene som søksmålet omhandler ikke var ærekrenkende. Derfor skal de saksøkte frifinnes for kravet om oppreisning.

5 S a k s k o s t n a d e r

De saksøkte nedla påstand om frifinnelse, som også samsvarer med rettens resultat. De har derfor vunnet frem "fullt ut eller i det vesentlige", jf. tvisteloven § 20-2, første og andre ledd. Utgangspunktet er derfor at de saksøkte skal ha erstattet sine sakskostnader.

Retten må imidlertid vurdere om Larsen helt eller delvis skal fritas for ansvaret for sakskostnadene, jf. tvisteloven § 20-2, tredje ledd. Retten har ikke vært i tvil om utfallet i saken, og da har det ingen betydning at enkeltmomenter i den samlede vurderingen her og der falt ut i Larsens favør. Saken har heller ikke endret seg fra den ble anlagt til den ble tatt opp til doms. Det er heller ikke påberopt aktuelle forlikstilbud som kan få betydning, og det kan ikke bygges på at det er noen styrkeforskjell mellom partene.

Det kan ellers heller ikke ses grunner som kunne gjøre det rimelig at ikke saksøker skal erstatte saksøkte sakskostnadene i denne saken.

Advokat Eggen har fremlagt sakskostnadsoppgave med et salær på kr. 198 000, tilsvarende 45 timers arbeid med saken. I tillegg kommer reiseutlegg med videre på kr. 10 751, til sammen kr. 208 751. Beløpet er eks mva siden Bergens Tidende har fradragsrett for inngående mva. Advokat Ulvesæter har ikke protestert på sakskostnadsoppgaven. Retten mener at salærkravet gjenspeiler hva som var rimelig og nødvendig arbeidsinnsats for å ivareta klientens interesse, jf. tvisteloven § 20-5, første ledd, og tilkjenner derfor hele kravet.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er hyppige rettsmøter og tjeneste i vaktturnus etter hovedforhandling. Partene ble varslet om dette ved avslutningen av hovedforhandlingen.

6 D o m s s l u t n i n g

DOMSSLUTNING

1. Bergens Tidende AS, Gard Steiro og Christian Nicolaysen frifinnes.
2. Berge Gerdt Larsen dømmes til å betale sakskostnader med kr. 208 751, tillagt forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer. Beløpet forfaller til betaling 2 uker etter dommens forkynnelse.

Retten hevet

Jarle Ringheim
Tingrettsdommer

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

*Dokument i samsvar med undertegnet original
Bergen tingrett 02.11.2017*

Ann Christin Stålem

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten. Ankefristen avbrytes av rettsferien. Rettsferie er følgende: Rettsferiene varer fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag, fra og med 1. juli til og med 15. august og fra og med 24. desember til og med 3. januar, jf. domstoloven § 140.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegenstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegenstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
  - navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
  - hvilken avgjørelse som ankes
  - om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
  - det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
  - de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
  - den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
  - de bevisene som vil bli ført
  - grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
  - den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken
-

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.
